

# Milieulening

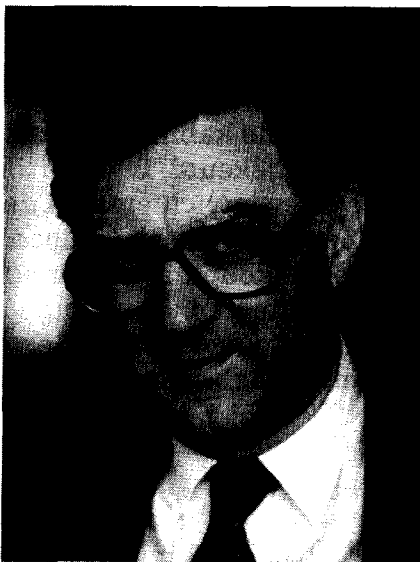
Onlangs heb ik in *ESB* de gedachte gelanceerd een milieulening uit te schrijven<sup>1</sup>. Aan dit voorstel liggen verscheidene uitgangspunten ten grondslag. Sterker nog dan bij andere onderwerpen van publieke en private zorg staat het belang van toekomstige generaties op de voorgrond. In het geval van calamiteiten zijn Nederlanders bereid op groot-scheepse wijze de eerste nood te lenigen door het afstaan van vaak grote bedragen. Nu allerwegen wordt beseft dat nalatigheid inzake het milieubeheer tot grote rampen kan leiden, moet worden aangenomen dat ook ten behoeve van het milieu mensen bereid zijn middelen af te staan.

Het vrijwillig inschrijven op een lening moet aantrekkelijker zijn dan het gedwongen afstaan van gelden in het kader van de belastingheffing. Door de milieulening zo in te zetten dat van een waarlijk nationale betrokkenheid sprake is, geeft de huidige generatie het signaal aan de volgende ernst te willen maken met het behoud van de natuur, de leefbaarheid van de samenleving en de kwaliteit van het bestaan. Dat een zodanige houding ook de huidige generatie veel goeds oplevert, behoeft geen nadere toelichting.

Mijn voorstel is de lening uit te schrijven op een termijn van twintig of vijfentwintig jaar tegen een vaste rentevoet van bij voorbeeld 5%. Het ligt voor de hand de rente-inkomsten op deze lening niet te belasten. Zelfs kan worden overwogen de in te schrijven bedragen fiscaal aftrekbaar te maken. Op deze wijze zou kunnen worden bereikt dat de burgers van onze bevolking, die van huis uit niet aan staatsleningen deelnemen, thans wel tot de kring van betrokkenen gaan behoren. Daartoe stel ik ook voor dat naast de gewone coupures van f 1000, coupures met een bescheidener bedrag worden ontworpen.

Alvorens de overheid zich met de milieulening tot het grote publiek wendt, dient op de lening te zijn ingeschreven door institutionele beleggers, zoals de pensioenfondsen

A. Heertje



en de levensverzekeringsmaatschappijen. Juist van deze instellingen mag gevoeligheid worden verwacht voor de positieve effecten van een gezonde bevolking in 2010. Vervolgens dient een dringend beroep te worden gedaan op het bankwezen en het bedrijfsleven om op grote schaal in te tekenen. Wellicht is de recente kabinetscrisis ook ingegeven door de kortzichtige gedachte dat het bedrijfsleven in het lopende en volgende jaar meer winst maakt, indien het Nationale Milieubeleidsplan van minister Nijpels niet of met grote vertraging wordt uitgevoerd. Misschien mag men dan echter veronderstellen dat ook de ondernemingen bij nader inzien tot andere en meer toekomstgerichte inzichten komen. Gezonde winsten zijn op den duur de uitsluitende vrucht van gezonde bedrijven waarin hard wordt gewerkt door gezonde mensen. Men kan beter nu op basis van vrijwilligheid participeren dan straks worden gedwongen tot zware investeringen in het verwijderen van afval en vervuiling, in het schoonmaken van de bodem en het herstellen – voor zover mogelijk – van de natuur.

Wanneer langs deze weg een bedrag in de orde van f 1,5 à 2 mrd. bijeen is gegaard, dient de premier zich in het kader van een welover-

wogen campagne tot de bevolking te wenden. Als dan door de bevolking gemiddeld een half procent van het jaarkomen ter beschikking wordt gesteld voor dit goede doel, komt wederom een bedrag in de orde van f 1,5 mrd. op tafel. Dat moet toch mogelijk zijn. Natuurlijk is een opbrengst van de milieulening van f 3 à 4 mrd. niet toereikend om de nu reeds zichtbare milieuramp volledig te keren, maar er kan een behoorlijk begin worden gemaakt met de aanpak van de problemen. Bovendien laat een succesvolle leningsoperatie zich heel goed, na bij voorbeeld drie jaar, herhalen. In het bijzonder wanneer de overheid tegenover de bevolking zichtbaar maakt dat tegenover de beschikbaar gemaakte middelen daadwerkelijke verbeteringen van het milieu staan, wordt de morele en zakelijke basis gelegd voor een herhaald beroep op de bevolking. Een goed georganiseerde maatschappelijke besluitvorming moet het mogelijk kunnen maken een weg te bewandelen tussen vrijwillige vrijgevigheid in de vorm van giften en gedwongen betalingen in de vorm van belastingen. Wij doen er niet alleen onze kinderen en kleinkinderen een plezier mee, maar merkwaardig genoeg ook ons zelf.

1. A. Heertje, Voor niets gaat de zon op, *ESB*, 3 mei 1989, blz. 432.